

LES CONCLUSIONS I LA CONCLUSIÓ

GABRIEL BIBILONI

No s'ha de sorprendre ni s'ha d'escandalitzar ningú si dic allò que tots ja sabem: aquest ha estat un Congrés problemàtic, un congrés que anat esbiaixat perquè ja va néixer viciat. Convocat després de molt de temps d'incertesa i amb l'oposició de molta gent, amb els llocs clau nomenats des de dalt, aquest ha estat un congrés de sociolingüística que ha comptat amb l'absència -i a vegades amb la crítica- de bona part dels nostres sociolingüistes, i no precisament els més tutups. El debat profund i seriós estava en entredit des del moment que les qüestions crucials es donaven per intocables. És comprensible, doncs, que les conclusions siguin les que són, i ningú no se n'ha d'estranyar. Les conclusions assenyalen, denuncien i intenten esmenar els problemes interns de l'Ordre Establert: aquest ni es qüestiona ni es discuteix.

**EL CONGRÉS HA SIGNIFICAT
-ESPECIALMENT A LES ILLES BALEARS-
LA MOBILITZACIÓ DE MOLTÍSSIMES
PERSONES.**

Amb tot, el congrés ha significat -especialment a les Illes Balears- la mobilització de moltíssimes persones, que -unes conscients d'aquells problemes i altres no- anaven a aconseguir avanços concrets i a tirar aquest país endavant. La dinàmica organitzativa sorgida arran del Congrés entre el sector estudiantil és digna de ser tinguda en compte. Ha estat una considerable inversió d'energies humanes i de recursos econòmics, que com a mínim estarà justificada si s'assoleixen els objectius mínims (no vull dir poc importants) que es fixen en les conclusions. Si no, haurà estat un veritable fracàs i una lliçó.

La voluntat política necessària

Les conclusions insten les autoritats autonòmiques, que patrocinen i presidiren el Congrés, a establir una planificació conjunta de la seva política lingüística, a crear els organismes adients per a aquesta coordinació i a dur a terme una promoció efectiva del català a tots els àmbits, esgotant les possibilitats del marc

A la dreta G. Bibiloni, a la inauguració de les sessions de l'Àrea de Lingüística Social (1-5-1986, Teatre Principal, Palma).

legal vigent. Doncs bé, si no es comença a produir un canvi seriós en la política lingüística dels governs regionals catalans -especialment el valencià i el balear- tot haurà estat un gran castell de focs i un poal d'aigua freda damunt moltes persones que -una vegada més- han aportat feina i il·lusió, s'han escurat la butxaca i s'han mossegat la llengua en veure qui presidia una empresa presentada com una de les majors reivindicacions de la llengua catalana. ¿Caldrà recordar que les institucions polítiques de les illes Balears inculpen impunement la Llei de "Normalització" Lingüística que va aprovar el Parlament amb el vot del partit que dóna suport al Govern? ¿Caldrà recordar que el Govern Balear fa un ús absolutament nul del català, la seva llengua "pròpia" segons la llei?

**¿CALDRÀ RECORDAR QUE EL GOVERN
BALEAR FA UN ÚS ABSOLUTAMENT
NUL DEL CATALÀ, LA SEVA LLENGUA
"PRÒPIA" SEGONS LA LLEI?**

Si les conclusions del Congrés serveixen per engegar una política lingüística mínimament seriosa haurà valgut la pena. Si són, com són tantes altres coses, paper mullat, serà una frustració de la qual seran responsables els qui ens han embarcat en una aventura que 'al capdavall -i si és el cas- només servirà per donar benefici als qui es presenten com a defensors del que no defensen i promotors del que no promouen. Aquesta és la conclusió.

Àrees de polèmica

No he pogut deixar de fer totes

aquestes reflexions, tot i que m'han demanat que escrigui sobre l'àrea científica de Mallorca, la de Lingüística Social. Com se sap, la temàtica no era aquí l'ús de la llengua considerada globalment, sinó l'ús de les diverses formes que es troben en el seu si. I, evidentment -em sap greu, senyor President- el punt més crucial és el de la llengua estàndard. Darre-rament hem pogut sentir alguns es-creixements a les parets pel que fa a aquesta qüestió. La contestació de les Universitats i de l'Institut d'Estudis Catalans al model de llengua fet servir a TV3 i altres mitjans de comunicació i la resposta dels correc-tors d'aquests mitjans han encès la polèmica. Una polèmica on hi ha dues opcions enfrontades: els parti-daris de la promoció d'un estàndard concebut des d'una perspectiva glo-bal de la comunitat lingüística i des de l'afirmació de la personalitat del català davant les dues llengües domi-nants (esperit que presidí sempre la codificació fabriana) i els partidaris d'una llengua molt més acostada al carrer (i.e. a la llengua dominant) que la normativa actual. El que passa és que la llengua del carrer és força heterogènia, per la qual cosa només hi ha dues solucions: o imposar la llengua d'un carrer als altres carrers o renunciar a un model de llengua unitari i bastir models dife-rents per "comunitats autònomes", situació a què condueixen tots els plantejaments lingüístics regionalis-tes de qualsevol d'aquestes comuni-tats autònomes. A Mallorca, de de-fensa de la llengua del carrer en tenim una llarga experiència a les pà-gines dels diaris locals.

Davant el repte de l'estandar-dització del català modern, procés només iniciat i inseparable de la nor-malització social de la llengua, el Congrés propugna la creació d'un espai de comunicació català unitari, sense barreres, la coordinació de totes les institucions de govern, la potenciació, dinamització i ampli-ació de l'Institut d'Estudis Catalans i la creació d'un organisme àmpli-ament representatiu (pot ser el mateix Institut) que orienti i supervisi l'ús lingüístic (mitjans de comunicació, llenguatge administratiu, etc.). Es proposa de treballar per aconseguir un model estàndard unitari i con-fluent, que integri allò que és inte-grable, que superi discrepàncies inú-tils i que aprofundeixi en els principis de composicionalitat (aportació de tots els dialectes a un model únic) i de diasistematicitat (priorització de

les formes que més representen el sistema lingüístic global).

Els interrogants són els matei-xos apuntats més amunt. ¿Serviran aquestes conclusions perquè les ins-titucions es posin a treballar de debò al voltant d'aquells objectius?, ¿seran capaços els mitjans de comu-nicació, especialment els institucio-nals, de prendre's seriosament el tema de la llengua, o continuaran oferint-nos productes tan demacrats com la llengua de TV3 o la més de-macrada encara TVE-Balears i algu-

nes emissores de ràdio? ¿Es posaran els instruments necessaris per cons-truir en aquest moments decisius una llengua nacional moderna, com han fet altres comunitats lingüístiques europees, o les mesquineses regio-nalistes continuaran entelant les perspectives de futur? Si ho aconse-guim, els esforços de l'àrea de Lin-güística Social hauran estat més que justificats; si tot ha de continuar igual, més valdria no haver aixecat tanta polseguera. Aquesta és la con-clusió.

El Sr. Ramon Aramon i Serra, Secretari General Vitalici de l'Institut d'Estudis Catalans. Bunyola, dia de l'Acte Inaugural (30-4-1986).